

Jahrhundert 1913 jul. 13-i számában jelent meg: „Agnetenendorf. Dr. Michelis, Monistenbund Ortsgruppe Königsberg. Öszinte köszönet szíves leveléért. Ön a szellemszabadság fáradhatatlan harcósának nevez engem: igaza van: inkább legyek halott, mint szellemileg béklyózva és a középkor borzalmas örületébe visszataszítva és Ön úgy gondolkozik, mint én! Meleg köszöntéssel Gerhart Hauptmann“. — A szellemszabadság béklyózása, a középkor, a borzalmas örület, a visszataszítotttság, minden itt van, csak a „szellemszabadság fáradhatatlan harcosa“ nincs sehol. Meghalt. Ha pedig él és lélezkzik, akkor — erkölcsi hulla!

Szentesítés. „Két német évezred történetében annyi az idegen, hogy rá sem ismerünk igazi népi magunkra, mely ott élt, amikor Arminius megverte a rómaiakat és ott élt a Burschenschaftok kardcsattogásában és iskolát nyert a német véderőben... A liberális és anarchisztikus robbantóerő a német erőket helytelen útakra dobta. Így történt, hogy egy gyökértelen, bomlottagyú, u. n. művelt osztály kiadhatta a jelszót: szellemi szabadság, ami csak arra volt jó, hogy a németek lelkét hiúságuk játékszerévé avassa... Ha egy új német kultúra következik, akkor ez csak a hatalom árnyékában lehetséges. Hatalom és kultúra nálunk németeknél kell, hogy egyet jelentsenek. Mert a kultúra nem az, amit a civilizációirodalmárok, a betegagyú bomlottságnak ezen intellektusbestiái alatta értenek. A kultúra a vér és a talaj kifejezője... Adolf Hitler politikai vezetése a német nép kultúrteremtő erőinek a felszabadulását jelenti.“ (H. Hinke! az „Europäische Revue“-ben.) (F.)

OLASZ HANGOK

A Conquiste vezércikkben számol be — mert ugyan mi a fasiszta lapok legfőbb témája? — a sport jelentőségéről: „A jövő felé haladunk gyors és ütemes léptekkel, nem úgy mint valami kellemes és új kaland felé, hanem, hogy elmélyedjünk nap-nap mellett; rögtönzések nélkül munkánk barázdáiba. Az intelligenciát a szívósságnak kell alátámasztania, a szellemet a testnek, a tehetséget a felkészültségnek, a szívet az akarathoz... Határozzuk meg mindnyájunk erejéből, de méginkább a Duce intuiciójából, az új olasz arcát...“ Ugyanebben a lapban olvasunk egy interjút, amit De Miége Sir Oswald Mosley angol fasiszta vezér római megbízottja adott. De Miége világosan beszél: „Vis maior“-ról van szó: vagy fasiszálódni, vagy a szocializmus karjaiba esni. Ön azt hiszi, hogy az angol temperamentum annyira apolitikus, hogy ezt nem értené meg?“

A L'Italia vivente egy Olaszországban szokatlan című cikket közöl: „Neki a polgárságnak“. A cikk első része igen líraián és erőteljesen írja le a polgárt; s az olvasó kíváncsi hogy miért támadja egy fasiszta folyóirat ily' hevesen a polgárságot. Megtudjuk, hogy a polgár nyugodtan ül jó és kényelmes karosszékében, jó szivart szív és emészt, papucs a lábán, látni szőrös lábszárait. A polgár újságot olvas. Közben szól a rádió. A monzai autóverseny eredményeit mondja be a szpiker; a polgár felfigyel: három kiváncsi hogy miért meghalt „Bollandok“. — jegyzi meg a polgár és tovább olvas. Itten azután kiderül, hogy a polgár azért megvetni való „hasat eresztő, címek után áhító, közhelyeket kedvelő“ senkiházi alak, mert nem látja be az autóversenyek fontosságát és jelentőségét, a „gyorsasági versenyek történelmi értékét.“

A fasizmus a fiatalok mozgalma, — mondják a fasiszták. A fasizmus tizenkettedik évében az olasz fiatalok azonban rájöttek, hogy minden maradt a régiiben. A pozíciókat nem adták át a fiataloknak. A fiatalok elhelyezkedése éppoly nehéz a fasiszta Olaszországban, mint bármely más kapitalista államban. Az intelligencia helyzete viszont még súlyosabb, mert a cenzura réme minden gondolatmegnyilvánulás felett lebeg; az írók aktivitását anyaméhében öli meg. Olyan intellektuális termék, mely a hivatalos gondolat propagátora nem érdekli a széles olvasóközönséget, mert az sem rejt magában financiaiális perspektívákat. Az *Il Pensiero*-ban fel is szólal egy fiatal: „Minden tettet elő kell készíteni; ez kétségtelen, azonban a fiataloktól eddig már sokat beszéltek, de érdekükben semmi sem történt... és a fiataloknak vagy éhen kell halniuk, vagy hallgatniuk kell... Mert akármelyik intellektuel, akinek a háta mögött nem állnak vagyonok és nem nyerte meg a dublini, vagy tripoliszi sorsjátékot (nem is nyerheti meg, mert az értelmes ember ilyesmivel nem törődik) a szokásos problémával találja magát szembe: vagy megkeresi a kenyerét egy a természetétől és tehetségétől teljesen távol álló pályán, és sutba vágja kiélési vágyát, vagy dolgozik és alkot s akkor éhen halhat... Mi fiatalok hiszünk a korporációs rendszer szükségességében. Az egész nemzeti életet szabályozni lehet a „Carta del Lavoro“ elvei szerint, a művészi és irodalmi produkeiót is, mert végeredményben ez is (kiadók, folyóiratok, vállalatok) pénzkérdés. De mert a magánkezdeményezés nem megfelelő, lépjen közbe az állam...“ Az állam azonban port hint a szemekbe néhány pályadíjjal, melyek csak egy-két havi megélhetést biztosítanak; ezek a pályadíjak pedig vagy a fasiszta színdarabot író költőnek vagy „az olasz gyarmatok felvirágzása a fasizmus alatt“ e. tudományos munkának szólnak.

A *Nuova Italia* délamerikai lap az ott élő olaszokat a következő kérdés elé állítja: „Mit szólna Mussolininek, ha alkalma volna vele beszélnie?“ Idézünk néhányat a beérkezett, helyesebben a leközlött válaszok közül: „Azt mondanám neki, hogy nagy megörvendtetője minden emberi szívnek és amikor Rá gondolok a Giovinezzát éneklek. Neve nagy marad a világtörténelemben. Éljen Olaszország! Silvio Soprana, kőműves.“ A jó olasz Délamerikások azt hiszik, hogy Mussolini négyhatalmi szerződése valóban biztosította tiz esztendőre a világbékét. Az egybehangzó nyilatkozatok közül bemutatunk párat: „Az emberiség bálványa vagy. Nagy paktumoddal sok vér folyásának vágtaél elébe. Éljen Olaszország. Éljen Mussolini. Ermenegildo Silvestrin, földműves.“ Noé Labona földműves szintén elkábult a fasiszta frazeológiától: „Üdv, Ó Vezér, bálványozott hazánk újjáformálója, az áhitott világbéke s a népek testvériségének szimboluma.“ Giuseppe Sarturi a vendéglős kissé másképpen fejezi ki magát: „Kegyelmes Uram, Ön apostol, akit az Ur küldött, hogy a világot megments az igazságtalanságoktól. Büszke vagyok Olaszországra és arra, hogy fasiszta vagyok. Éljen a Duce és éljen Olaszország. Fogadja egy honfitársa kézfogását, aki 45 éve él Braziliában és sosem feledkezett meg hazájáról.“ Carmine Martino kötélverő nagyon rossz viszonyok között élhet: „Azt mondanám neki, hogy megakadtunk, nem tudunk többé pénzt küldeni családunknak, éltel nyugtani gyerekeinknek, feleségeinknek, anyáinknak. Olaszország ne aludj!...“ Érdekes volna elolvasni azokat a válaszokat is, melyeket a szerkesztőség nem közölhetett le.

(Milano)

(n.l.)